

VÄRLDSKULTURMUSEET
STATENS MUSEER FÖR VÄRLDSKULTUR

NATIVE AMERICAN FASHION

LÄRARHANDLEDNING

Gymnasiet, högskola och vuxenstuderande i ämnena Slöjd, Historia, Design
Introduktion, upplägg och planering

Introduktion

Denna lärarhandledning fokuserar på lärare och elever som besöker museet fysiskt under ett bokat skolprogram med museipedagog. Bokningar av dessa skolprogram görs via webbsidan

[Pedagogledda skolprogram - Världskulturmuseet](#)

Utställningen *Native American Fashion* kan lärare även besöka på egen hand med sin klass. För att genomföra ett sådant undervisningsupplägg behöver läraren mejla skolinfo@varldskulturmuseet.se för att boka datum och tid.

Native American Fashion – från rötter till runway

En utställning som väcker nyfikenhet, breddar perspektiv och ger fördjupad kunskap

Native American Fashion är en unik utställning som kombinerar historia, samtid och kreativt uttryck – perfekt för lärare som vill arbeta ämnesövergripande och ge eleverna nya perspektiv på kultur, identitet och berättelser om världen.

Här möts **historiska dräkter, exklusivt samtida mode och streetwear** från ursprungsdesigners i USA och Kanada. Tillsammans visar de hur mode fungerar som **språk, motstånd, identitetsskapande och kulturellt arv**. Utställningen synliggör också hur urfolkens kulturer – trots kolonisering och förtryck – fortsätter att utvecklas, skapa och påverka.

Eleverna får se plagg och föremål som berättar om:

- **Kolonialismens konsekvenser och motståndets uttryck**
- **Nutida frågor om representation och social rättvisa**
- **Hur traditioner, material och tekniker förs vidare och omtolkas**
- **Design som ett sätt att kommunicera historia, känslor och identitet**

Det är en stark påminnelse om temat *Still Here* – att ursprungsbefolkningarna fortfarande finns, syns och formar framtiden.

Varför passar utställningen perfekt för skolan?

1. Tydliga kopplingar till läroplanerna (Lgr22 och Gy11/Gy25)

Utställningen stödjer arbete inom:

- **Historia:** kolonialism, perspektivtagande, källkritik och minoriteters berättelser.
- **Samhällskunskap:** mänskliga rättigheter, rasism, urfolks rättigheter.
- **Bild & Estetiska ämnen:** mode, formgivning, symboler, visuellt språk.
- **Slöjd:** materialkunskap, tekniker, kulturarv, hållbarhet.
- **Svenska/Engelska:** identitet, kulturmöten, berättande.
- **Etnicitet och kulturmöten i flera program (Gy11).**

2. Minoriteter och marginaliserade perspektiv

Elever får möta berättelser som sällan syns i traditionell undervisning:

- urfolksröster
- koloniala strukturer
- samtidens aktivism och kulturproduktion
- hur kulturella uttryck kan utmana stereotyper

3. Föremål som historiska källor

Plagg, material och dräkter fungerar som **primärkällor** som visar:

- hur liv levdes
- vilka värden, symboler och tekniker som var viktiga
- hur kulturarv överlever, förändras och återtas

Det gör utställningen idealisk för att träna källkritik och historisk metod på ett konkret sätt.

4. Att koppla ihop historia med samtid

Utställningen visar hur historiska händelser – som reservatspolitik, tvångsassimilering och kulturella appropriationer – fortfarande påverkar nutidens samhällsfrågor. Samtidigt får elever se hur dagens designers använder modet för att uttrycka:

- stolthet
- motstånd
- gemenskap
- framtidshopp

Det blir en bro mellan då och nu.

5. Design som språk

Utställningen visar hur kläder kan vara:

- identitetsmarkörer
- visuella berättelser
- politiska statements
- bärare av tradition och kulturarv

Elever får upptäcka hur mode kan fungera som ett eget **språk** – lika kraftfullt som text, musik eller bild.

Varför ska du gå?

- Du får se **unika plagg och konstverk** som sällan visas.
- Du får nya perspektiv på **historia, identitet och design**.
- Utställningen kopplar till många skolämnen: historia, slöjd, bild, samhällskunskap, kultur, språk och mode.
- Den är **visuell, energifylld och full av storytelling**.
- Du får möta en modescen som är både kreativ, politisk och full av framtidstro.

Inför besöket/ användning av museets material

För att eleverna på bästa sätt ska kunna ta sig an museets utbud kan det vara bra att redogöra för vissa fakta, teman och begrepp, såväl som museet i sig, inför besöket.

Inför undervisning om ursprungsamerikanskt mode är det givande att behandla fakta/teman/begrepp som:

Ursprungsamerikan

Urfolk

Kolonialism

Kulturell appropriering

Assimilering

SLI-film om ursprungsamerikansk historia som underlättar inför besöket:

[Nordamerikas urbefolkning](#)

18 minut och 33 sekunder

Filmen är en bra sammanfattning och introduktion till ursprungsamerikansk historia. Dock är manuset lite förenklat. Till exempel hävdar filmen att inga grupper i Nordamerika hade språk före européernas ankomst. Det är inte sant för exempelvis de komplexa kulturerna i Mexikoområdet såsom Maya och Aztekerna. Det hävdas också att alla ursprungsamerikaner fick rösträtt 1924 men sant är att det dröjde ända till 1962 innan rösträtten infördes i alla amerikanska delstater. I Kanada genomfördes Canada Election Act först 1960 men inuiter fick vänta till 1962 för att kunna rösta i praktiken.

Introduktionsfilmer till Världskulturmuseet och Världskulturmuseerna hittas på:

[Världskulturmuseet](#)

2 minut och 33 sekunder

[Vilka är Världskulturmuseerna?](#)

2 minut och 32 sekunder

Om klassen ska utföra ett eget arbete enskilt eller i grupp under besöket/studietiden kan det vara en idé att i förväg dela ut uppdrag och/eller låta eleverna själva välja område att studera. Se mer nedan!

Två föremål ur utställningen

Hjorttandsklänning

Apsálooke

"Hjorttänderna bär med sig min familjs och våra förfäders lärdomar och välsignelser. De är inte bara utsmyckningar – de är heliga och de påminner mig om var jag kommer ifrån...Än idag använder många av oss fortfarande riktiga hjorttänder i våra smycken, regaler och ceremonier." - Angela Howe-Parrish, Apsálooke.

En klänning med många hjorttänder är ett värdefullt plagg. Antalet tänder på denna klänning vittnar om att den en gång burits av en flicka från en familj med mycket hög status. Tänderna kunde ta många år att samla in eftersom varje hjort bara har två av dessa hörntänder.

Varför var det viktigt för Angela Howe Parrish att göra en ny version av denna hjorttandsklänning för de unga?

Pontiacsmycke

Choctaw Nation

Halsband av konstnären Marcus Amerman, särskilt känd för sin pärlsdesign med stora realistiska porträtt av popikoner och komiska superhjältar. Halsbandet föreställer bilmärket Pontiacs logotyp med ottowaledaren Pontiac/Obwandiyag (ca 1720–1769). Den inflytelserika ledaren blev känd för att organisera det så kallade *Pontiac's War* mot brittiska styrkor mellan 1763–1766. Inköpt till utställningen.

Varför tror du att Marcus A. valde att göra ett halsband av ett kylarmärke från bilen Pontiac?

Under besöket/ använda museets utbud

Olika klasser har olika syften och förkunskaper. Därför kan programuppläggen se lite olika ut. Men grundstrukturen är ungefär:

Intro – vad kan ni om ursprungssamerikansk kultur och historia.

Rundtur i utställningen med pedagog.

Elevaktiv del – quiz, uppgift att lösa eller kanske en fråga att besvara.

Avslutning – reflektion och återkoppling – Vad har vi lärt oss?

